

DIDELI IR MAŽI PUSBROLIAI

– Juk kalbame daugių daugiausia apie kelias savaitėles! – įtikinėjo Ula Karlson savo dukterį Juliją. – Arba gal kokį mėnesiuką. Ar du!

– *Tik du mėnesius!* – Julija taip pasipiktino, kad balsas pasidarė spigus nelyginant įsiutusio žiurkėno. – Kaip gali sakyti, kad du mėnesiai yra mažai? Mama, *negalim* du mėnesius gyventi pas tetą Fridą! Juk beveik jos nepažįstam! Tik porą kartų matėm ir ji buvo labai keista! Negavom nieko valgyti, o ji tik sėdėjo tam savo bokšte ir virvėmis raišiojo kažkokias lentas. Man rodos, jai ne visi namie. O tu nori atiduoti mus jai visoms vasaros atostogoms tik todėl, kad jūs su tėčiu galėtumėt maut į Indiją!

Julijai Karlson jau suėjo dvylika ir ji buvo visai kaip suaugusi. Mėgo, kai žmonės manydavo, kad jai kokie penkiolika, ir paprastai atvirai neirzdavo, tik atlošusi galvą su panieka nužvelgdavo pašnekovą. Mokykloj šitas veidavo gerai, nes Julija aukštesnė už daugumą klasės vaikinų.

Bet su mama taip neišeidavo, mat ji tiesiog spokso davu didelėmis mėlynomis akimis.

– Manai, mes Indijoje atostogausim? – atšovė mama. – Mudu su tėčiu atliksim mokslinius tyrimus. Dalyvausim svarbiose konferencijose. Svarbiose! O Frida anaip tol ne keista, ji tiesiog menininkė, ir tai visai ne tas pats! Žmonės moka daugybę pinigų už jos skulptūras iš lentų ir virvių!

– Gerai, bet tuos pinigus ji išleidžia tikrai ne maistui! – atsakė Julija. – Negi nepameni, kai paskutinį kartą lankėmės jos saloj, ji namie neturėjo nieko valgomo. Sakė, pamiršo apsipirkti! Davė kažkokių senų makaronų, apibarstytų sūrio traškučiais.

– Nėra maisto? Kas pamiršo nupirkti maisto?

Julijos jaunesnioji sesuo Daniela paknopstom atlėkė iš virtuvės trupiniais aplipusiom lūpom, su šokoladinio pieno ūsais. Jai buvo devyneri ir visi ją vadino Kamane. Ko gero, todėl, kad ji buvo mažytė, storulė ir be perstojo zyzdavo. Kai tik ko nors nekramsnodavo, būtinai plepėdavo. Ant jos veido ir rūbų dažnai galėdavai aptikti įvairiausio maisto likučių.

– Nusišluostyk burną! – viauktelėjo Julija. – Bus tau sunki vasara, Kamane, jei mama išsiųs mus pas tetą Fridą! Jokio maisto ir nė menkiausio ledų kioskelio nėra Kragų saloj, kur ji gyvena!

Kamanė puolė į neviltį.

– Jokių ledų... – pralemeno.

– Teta Frida pristatys tave raizgyt virvėmis lentų, visą vasarą, karštyje! O valgyt gausi tik sūrio traškučių su šlakeliu vandens iš šulinio! – pasakojo Julija.

Nuotaika visad pasitaisydavo, gavus paerzinti Kamanę.

– Baik, Julija, – sudraudė mama. – O ką norėtum, kad darytume, kai iškeliausim į Indiją? Gal palikti jus багаžo seife oro uoste? Ar uždaryti į kokių šunų viešbutį?

– Kamanę galit pasiimti kaip rankinį bagažą! – iškart pasiūlė Julija. – O aš galėčiau pagyventi pas kokią nors draugę!

– *Mielai* vasaročiau šunų viešbuty! – pradžiugo Kamanė.

Ji dievino gyvūnus – visų įmanomų rūšių. Vis parsinešdavo namo įvairiausių vabalų degtukų dėžutėse ir bandydavo juos išdresuoti, kad rodytų triukus. Sykį, regis, išdresavo vorą užlip-ti medžio kamieniu, bet netyčia ant jo atsisėdo ir paskui jis jau niekad neberopoj.

– Bet dėl maisto gal ir neverta nerimauti! – tarė mama. – Norit sužinoti *paslaptį*?

Abi mergaitės atsiduso. Kai mama taip sako, vadinasi, ruošiasi varyti savo, nepaisydama jų nuomonės, nes juk ji, kaip pati mano, žino, kaip dukterims gyventi.

– Pas tetą Fridą turėsit draugijos! Tai turėjo būti staigmena, bet atskleisiu jau dabar. Jūsų pusbroliai ten irgi vasaros!

– Pusbroliai? – įtariai paklausė Julija. – Mes juk niekad nesusitinkam su savo pusbroliais! Pati nuolat kartoji, kad jūs su sesėm labai skirtingos, tai ir gerai, kad taip toli viena nuo kitos

gyvenat! Tad apie kokius pusbrolius kalbam? – Ji ėmė lenkti pirštus. – Jūs – keturios seserys. Tu, Frida, Molė ir Elena, kuri gyvena Prancūzijoje... Frida vaikų neturi, nebent pastaraisiais metais apsivaikavo. Turi omeny tetos Molės sūnų, kurį prieš kelerius metus aplankėme Umeo? Tą, kuris nė žodžio nepasakė, tik raudonavo ir krutino ausis?

– Taip, būtent, Džordžas! Truputį nedrąsus, ar ne? Bet Molė vasarą išvažiuoja gastrolių su savo trupe, taigi jis irgi gyvens pas Fridą. Jūs beveik to paties amžiaus, bus smagu!

– Mano draugai vasarą važiuoja į jodinėjimo stovyklas ir buriavimo mokyklą! O aš galbūt gausiu pasimokyti, kaip krutinti ausis! – su kartėliu drėbė Julija.

– Aš tai noriu išmokti! – pareiškė Kamanė. – Paprašysiu jo, kad pamokytų. Oi, kaip krutinsiu!

– Ir žinot kąąąą? – pratęsė pažadus mama. – Kragų saloje turėsit nuosavą mažą virėją!

– *Virėją?* – perklausė Julija. – Kaip – mažą?

– Matai, saloj gyvens ir kitas pusbrolis Aleksas! O jo abu tėvai juk šefai!

– Bet du šefai gi negali kartu susilaukti vaikų! – sudvejojo Kamanė.

– Taigi, kad gali, – linktelėjo mama. – Turbūt manai, kad šefai gali būti tik vyrai! Mano sesuo Elena yra šefė ir dirbdama laive susipažino su prancūzu, kuris irgi yra šefas! Jiedviem gimė sūnus Aleksas!

– O gimė su šefo kepure ar kaip čia? – paklausė Julija.

– Taip, jis tikrai puikiai mokės ruošti valgį. Nebūk tokia niurzga, Julija! – atšovė mama. – Viskas jau nuspręsta! Prieš porą dienų skambino Elena, jie išplaukia į ilgą kruizą. Tokiais atvejais Aleksas paprastai pabūna pas močiutę Prancūzijoje, bet Elena nusprendė, kad būtų į naudą susipažinti su giminėmis Švedijoje. Išvažiuojat antradienį.

– O jis bent kalba švediškai, tas mažasis šefukas? Kokio jis mažumo? Pasielia viryklę?

– Kokių septynerių, aštuonerių! – susvyravo mama. – Pamiršau paklausti. Tik pagalvok, atrodo, visai ką tik Elena jį pagimdė!

– Septynmetis! Tai turėsiu visas vasaros atostogas prižiūrėti Kamanę ir septynmetį? Kol Frida kapos lentas, o tas Džordžas tyliai karpys ausim? Ačiū, mama, ačiū!

– Manęs tai neprižiūrėsi! – piktai atšovė Kamanė.

– Septyneri metai jau gan daug. Jis kalba švediškai ir *tikrai* moka ruošti valgį, sakė Elena!

Julija purkštelėjo.

– Taip, taip. Gal pats sau košytės moka susitrint? Aišku, kad man teks visiems gaminti!

– Neeee, – nutęsė Kamanė. – Tu moki tik išvirt dešrelių su bulvių koše iš pakelio ir papjaustyt kraujinės dešros. Pastarąjį kartą supjaustei ir iškepei nenulupusi plastikinės pakuotės! Aš *suliesėsiu!*

Kamanė didžiavosi, kad yra apvalutė. „Manęs yra kaip tik tiek, kiek reikia!“ – sakydavo patenkinta ir glostydavosi pilvą. Jei kas nors šaipydavosi, kad ji stora, Kamanė atšaudavo: „O tai ko *tu* zyzi? Tik pagalvok, man reikia visus tuos kilogramus su savim tampytis!“

Staiga Kamanei šovė dar viena nerimą kelianti mintis:

– O kaip bus su Prietranka? Juk bent jau jį tai galėsim pasiimti?

Prietranka buvo storas, vangus, kastruotas katinas įvairių spalvų kailiu: juodas ir raudonai rudas, pilkas ir baltas. Kamanė praeitą rudenį miške rado perkarusį ir sušalusį kačiuką ir parsinešė namo. Čia katiną gerai šėrė ir jis priaugo veik septynis kilogramus. Kamanė jo beveik nebepakeldavo. O jis mėgdavo atslūkinti ir liuoktelėti į skreitą tam, kas mažiausiai tikėdavosi.

Tėtis iš pradžių burbėjo. Jam nepatiko, kad katinas snaudžia ant jaukaus šilto spausdintuvo darbo kambaryje. Visą dieną ten tįsodavo, o jei kas nors užsinorėdavo ką nors išsispausdinti, Prietranka pabUSDavo ir letena gaudydavo popierius kaip kokias peles.

– Rytoj nunešiu šitą Prietranką į policiją ir paliksiu! – kelias savaites kas antrą dieną kartodavo tėtis su įsiūčiu apžiūrinėdamas svarbias mokslines ataskaitas su katino nagų paliktomis skylutėmis.

Bet neilgai trukus visa šeima pamilo Prietranką. Jis buvo linksmas, gudrus ir dažnai labai garsiai su jais kalbėdavosi, be-

veik kaip žmogus. Jaaoooooooo! Oooaiiiii! Bet tikro vardo jam taip ir nesugalvojo.

– Taip, Prietranką galėsit vežtis kartu! – atsakė mama. – O kadangi išvažiuojate antradienį, turime jau pradėti pakuotis. Gal reiktų prieš vasarą apsipirkti? Tu taip sparčiai augi, Julija, džinsai tuoj bus per trumpi!

Julija mažliai pažvelgė sau į kojas: džinsai kaboją sulig puse blauzdų. Languotas megztukas jau braškėjo per šonines siūles, o sandalai buvo tokie maži, kad prieky kyšojo pirštai. Verta pasirašyti, juk aišku, kad mama bando ją papirkti.

– Reikia naujų džinsų, dviejų naujų megztukų ir poros sandalų! – skubiai atrėžė. – Ir bikinio!

– Ir pobūvių suknelės, ir nériniuotų kelnaičių, – oriai pridūrė Kamanė, elegantiškai atkišusi mažąjį pirštelį. – Ir dar gal stilingos skrybėlės?

Kamanės nuomone, Julija auga per greitai. Ji jau buvo dvi gubai aukštesnė už mažąją sesutę.

Iš darbo kambario žiovaudamas atšliūkino Prietranka. Stai ga dėjo šuolį ir šlumštelėjo Julijai ant kelių.

– Jaaoooooooouuuuu! – tarė Prietranka. – Oaaaaaiiiii!

Tai reiškė maždaug: „Gal pietaujam?“

Laukia keista vasara, pagalvojo Julija.

Ir išties ji buvo keista!

AUSŲ KRUTINTOJAS IR MAŽYLIS

– Frida jus pasiims iš Osthanno autobusų stoties, – buvo sakiusi Julijos ir Kamanės mama.

Bet, mergaitėms išlipus iš autobuso su visu bagažu, jokios Fridos aplink nesimatė. Jos nuvilko lagaminus, kuprines ir narvą su Prietranka į vestibulį ir atsėdo ant suolo.

Kamanė išėjo apsidairyti ir grįžo su didžiuliu gabalu šokoladinio tarto, tą nieko nelaukdama ėmė kimšti. Buvo siaubingai karšta, bet Julija nedrįso trauktis nuo suolo. Negalima prasiilenkti su Frida, juk iki uosto, iš kurio plauks į Kragų salą, geras gabalas kelio.

– Žiūrėk, kokia keista mergaitė ana ten! – garsiai tarė Kamanė ir parodė į liekną figūrėlę, stovinčią nugara į jas, su šviesių plaukų uodega. – Atrodo visai kaip berniukas!

– Čia ir YRA berniukas! – atšovė Julija.

Kaip tik tą akimirką uodeguotas berniukas atsistojo ir priėjo prie jų. Atsitempė didžiulį gumbuotą ryšulį, kuris iš tikro tebuvo marga medžiaga, užmesta ant krūvos plastikinių maišų.

– Ar jūs esat Julija ir Danielė? – paklausė jis.
– Taip, mes, – atsakė Kamanė. – O kas tu toks?
– Aš jūsų pusbrolis Džordžas, – atsakė jis ir nuraudo.
„Ausų krutintojas!“ – pagalvojo Julija. Na, dabar bent jau šneka. Linktelėjo jam.

– Kodėl tavo tokie ilgi plaukai? – smalsiai stebeilydama paklausė Kamanė. Jis pirmas jos sutiktas pusbrolis.

– Kad galėčiau per Kalėdas būt Liucija*, – suirzęs atšovė berniukas. – O ką, tau trukdo?

– Oi, ne, man patinka ilgi plaukai! Mėgstu pinti kasas! Galėsiu tau supinti? Išmokysi, kaip krutinti ausis? O turi kokių nors gyvūnų? O kiek metų...

Julija skaudžiai niuktelėjo sesei į šoną, kad ta užsičiauptų.

– Kaip manai, kur teta Frida? – paklausė Džordžo. – Gal pamiršo mus?

– Neįsivaizduoju, niekad nesu jos matęs! – atsakė Džordžas. – Ar jai būdinga pamiršti pasitikti žmonės, kuriems pasižadėjo?

Jis irzliai papurtė galvą, nes Kamanė jau taisėsi išrišti jam uodegą ir supinti kasą.

– Baik, Kamane! – sudraudė Julija. – Sėskis vieną kartą ir pasėdėk ramiai. Arba pavadžiok Prietranką.

* Švedijoje vaikai kiekvieną gruodį švenčia šviesos šventę – Liucijos dieną: mergaitės persirengia Liucijomis, berniukai nykštukais ir vaikšto su žvakėmis bei gieda giesmes. (Čia ir toliau vertėjos pastabos.)

– Jaaaaaoooo! – pridūrė katinas iš narvelio.

Kamanė išleido jį iš narvo ir Prietranka šlumštelėjo ant suolo prie vaikų.

Tada Kamanė vėl atsisuko į įdomų naująjį pusbrolių.

– O kai būni Liucija, privarva vaško į plaukus? – paklausė ji. – Man taip nutiko per praeitas Kalėdas ir mama turėjo iškirpti kuokštus plaukų. O tada...

Džordžas atsiduso.

– Pajuokavau, gerai? – tarė jis. – Niekad nesu buvęs Liucija! Mano plaukai ilgi todėl, kad brangu vaikščioti į kirpyklą, o mano mama neturi tiek daug pinigų. Anksčiau pati mane kirpdavo. Bet, turiu pasakyti, nėra geriausia pasaulio kirpėja. Kelis kartus vos ausų nenukirpo. Todėl verčiau jau nešioju uodegą. Pasitrupinu kartą per pusę metų.

– Bet graži spalva, tokia truputį geltona, – pagyrė Kamanė.

– Tavo irgi graži, – nusijuokė Džordžas. – Tokia truputį raudona.

Kamanė pažvelgė į savo atspindį stiklinėse duryse.

– Mmmm, aš tikrai graži! – patenkinta atsiduso. – Įdomu, kokios spalvos bus to mažylio plaukai, to kito pusbrolio. O kur jis? Kaip manot, gal pasimetė, skrisdamas iš Prancūzijos? Jam gi dar tik septyneri! Tokio amžiaus žmonės ne patys protiniausi! Nesuprantu, kaip jie jam leido vienam keliauti!

Kamanei atrodė, kad jai pačiai septyneri buvo jau labai labai seniai.

Džordžas sunerimo.

– Nežinojau, kad jis toks mažas!

– Negi mama tau nieko apie jį nepasakojo? – paklausė Julija.

– Kai mama gauna vaidmenį naujame spektaklyje, nebegali galvoti apie nieką kitą ir kalba taip, kaip iš scenarijaus, – atsakė Džordžas. – Palydėjusi mane iki autobuso, paplojo per galvą ir tarė: „O, kad draugiški vėjai parpūstų tave į mūsų krantus!“ Tikiuosi, tetą Fridą netrukus atpūs, nes žiauriai išalkau!

Julija linktelėjo. Staiga pamatė mažą tamsiaplaukį berniuką, kuris stovėjo kiek atokiau ir spoksojo į juos didelėmis rudomis akimis.

– Čia turbūt jis! – sukuždėjo kitiems. Tada atsistojo ir užtikrintu žingsniu nudrožė prie berniuko.

– AR... TU... ALEKSAS? – paklausė garsiai ir aiškiai, kad jis suprastų švediškai.

Berniukas išsigandęs šūktelėjo šviesiaplaukei moteriai, įsitaissiusiai ant suolo.

– Mam, čia merga kažin kuoki šauk unt monis!

Jis kalbėjo Skonės tarme.

Kitas saulėje įdeges berniukas su ilgais kirpčiukais ant šono sėdėjo ant suolo netoliese. Jis pažvelgė į Juliją ir nusijuokė.

– Ko čia žvengi? – viauktelėjo ji.

– Tai aš esu Aleksas! – atsakė berniukas.